

Bài 1 (2,0 điểm)

Cách giải

Cho $P = \left(\frac{b-a}{\sqrt{b}-\sqrt{a}} - \frac{a\sqrt{a}-b\sqrt{b}}{a-b} \right) : \frac{(\sqrt{b}-\sqrt{a})^2 + \sqrt{ab}}{\sqrt{a}+\sqrt{b}}$ ($a \geq 0, b \geq 0, a \neq b$).

a) Rút gọn P.

$$\begin{aligned} P &= \left(\frac{b-a}{\sqrt{b}-\sqrt{a}} - \frac{a\sqrt{a}-b\sqrt{b}}{a-b} \right) : \frac{(\sqrt{b}-\sqrt{a})^2 + \sqrt{ab}}{\sqrt{a}+\sqrt{b}} \\ &= \left(\frac{(\sqrt{b}-\sqrt{a})(\sqrt{b}+\sqrt{a})}{\sqrt{b}-\sqrt{a}} - \frac{\sqrt{a^3}-\sqrt{b^3}}{a-b} \right) : \frac{b-2\sqrt{ab}+a+\sqrt{ab}}{\sqrt{a}+\sqrt{b}} \\ &= \left(\sqrt{b}+\sqrt{a} - \frac{(\sqrt{a}-\sqrt{b})(\sqrt{a^2}+\sqrt{ab}+\sqrt{b^2})}{(\sqrt{a}-\sqrt{b})(\sqrt{a}+\sqrt{b})} \right) : \frac{b-\sqrt{ab}+a}{\sqrt{a}+\sqrt{b}} \\ &= \left(\sqrt{b}+\sqrt{a} - \frac{a+\sqrt{ab}+b}{\sqrt{a}+\sqrt{b}} \right) : \frac{\sqrt{a}+\sqrt{b}}{a-\sqrt{ab}+b} \\ &= \frac{(\sqrt{a}+\sqrt{b})^2 - a - \sqrt{ab} - b}{\sqrt{a}+\sqrt{b}} \cdot \frac{\sqrt{a}+\sqrt{b}}{a-\sqrt{ab}+b} \\ &= \frac{a+2\sqrt{ab}+b-a-\sqrt{ab}-b}{a-\sqrt{ab}+b} \\ &= \frac{\sqrt{ab}}{a-\sqrt{ab}+b} \end{aligned}$$

Vậy $P = \frac{\sqrt{ab}}{a-\sqrt{ab}+b}$ với $a \geq 0, b \geq 0, a \neq b$.

b) Chứng minh rằng $P \geq 0$.

Ta có: $(\sqrt{a}-\sqrt{b})^2 \geq 0 \Leftrightarrow a-2\sqrt{ab}+b \geq 0 \Leftrightarrow a+b \geq 2\sqrt{ab} > \sqrt{ab}$

Do đó $a+b-\sqrt{ab} > 0$. Mà $\sqrt{ab} \geq 0$

Suy ra $P = \frac{\sqrt{ab}}{a - \sqrt{ab} + b} \geq 0$ với $a \geq 0, b \geq 0, a \neq b$ (đpcm).

Bài 2 (3,0 điểm):

Cách giải:

a) **Chứng minh rằng:** với mọi giá trị của m , ít nhất một trong hai phương trình sau có nghiệm: $x^2 - (2m+1)x + m^2 + 3 = 0$ và $x^2 - mx + 4m - 11 = 0$.

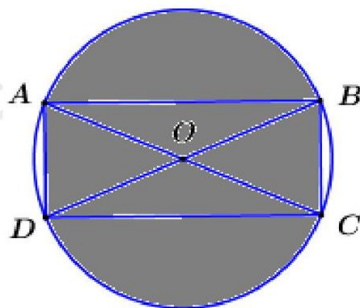
Đặt $x^2 - (2m+1)x + m^2 + 3 = 0$ (1) và $x^2 - mx + 4m - 11 = 0$ (2)

Giả sử cả 2 phương trình đều vô nghiệm $\Rightarrow \begin{cases} 4m - 11 < 0 \\ m^2 - 4(4m - 11) < 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 4m - 11 < 0 \\ m^2 < 4(4m - 11) < 0 \end{cases}$ (Vô lý)

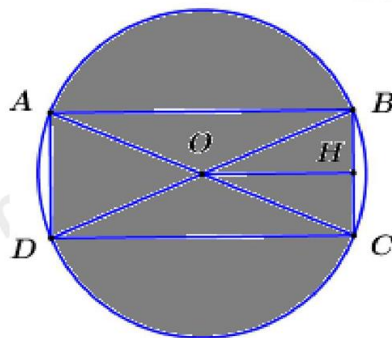
\Rightarrow Giả sử sai.

Vậy trong 2 phương trình đã cho ít nhất có 1 phương trình có nghiệm (đpcm).

b) Một tấm biển quảng cáo có dạng hình tròn tâm O , bán kính bằng 1,6 m. Giả sử hình chữ nhật $ABCD$ nội tiếp đường tròn tâm O bán kính bằng 1,6 m sao cho $\angle BOC = 45^\circ$ (hình bên). Người ta cần sơn màu toàn bộ tấm biển quảng cáo và chỉ sơn một mặt hình ở hình bên. Biết mức chi phí sơn phần hình tô đậm là 150 nghìn đồng / m^2 và phần còn lại là 200 nghìn đồng / m^2 . Hỏi số tiền (làm tròn đến đơn vị nghìn đồng) để sơn toàn bộ biển quảng cáo bằng bao nhiêu? Cho $\pi = 3,14$.

Diện tích hình tròn là $S = \pi R^2 = 3,14 \cdot 1,6^2 = 8,0384$ (cm^2).

Gọi H là trung điểm của BC .

Vì $ABCD$ là hình vuông nên $OA = OB = OC = OD \Rightarrow \Delta OBC$ cân tại $O \Rightarrow OH \perp BC$ (đường trung tuyến đồng thời là đường cao trong tam giác vuông).

Xét tam giác OBC có: $\angle OBC = \angle OCB = \frac{180^\circ - \angle BOC}{2} = 67,5^\circ$.

Xét tam giác vuông OHB có

$$\sin \angle OBC = \sin \angle OBH = \frac{OH}{OB} \Rightarrow OH = OB \cdot \sin \angle OBH = 1,6 \cdot \sin 67,5^\circ$$

$$\cos \angle OBC = \cos \angle OBH = \frac{BH}{OB} \Rightarrow BH = OB \cdot \cos \angle OBH = 1,6 \cdot \cos 67,5^\circ \Rightarrow BC = 3,2 \cdot \cos 67,5^\circ$$

$$\Rightarrow S_{\Delta OBC} = \frac{1}{2} OH \cdot BC = \frac{1}{2} \cdot 1,6 \cdot \sin 67,5^\circ \cdot 3,2 \cdot \cos 67,5^\circ = 2,56 \sin 67,5^\circ \cdot \cos 67,5^\circ$$

Ta có $S_{qOBC} = \frac{\pi R^2 \cdot 45}{360} = \frac{3,14 \cdot 1,6^2}{8} = 1,0048 \text{ (cm}^2\text{)}$.

$$\Rightarrow \text{Diện tích phần hình không tô đậm là: } S_1 = 2(S_{qOBC} - S_{\Delta OBC}) \approx 0,1994 \text{ (cm}^2\text{)}.$$

Diện tích phần hình tô đậm là: $S_2 = S - S_1 \approx 7,839 \text{ (cm}^2\text{)}$.

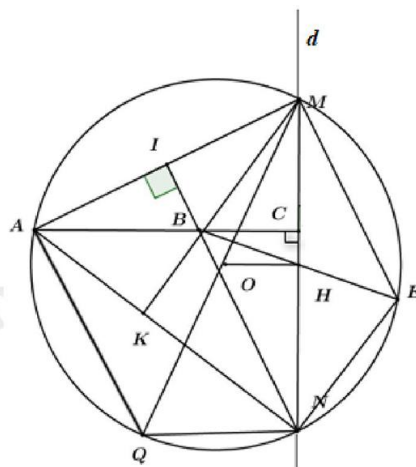
Vậy chi phí để sơn toàn bộ biển quảng cáo là:

$$150000S_2 + 200000S_1 \approx 1215000 \text{ (đồng)}.$$

Bài 3 (3,0 điểm):

Cách giải:

Cho ba điểm A, B, C cố định sao cho A, B, C thẳng hàng, B nằm giữa A và C . Gọi (d) là đường thẳng đi qua C và vuông góc với AB . Lấy điểm M tùy ý trên (d) . Đường thẳng đi qua B và vuông góc với AM cắt các đường thẳng $AM, (d)$ lần lượt tại I, N . Đường thẳng MB cắt AN tại K .

a) Chứng minh rằng: tứ giác $MIKN$ nội tiếp

Tam giác AMN có $\begin{cases} AC \perp MN \text{ (gt)} \\ IN \perp AM \text{ (gt)} \\ AC \cap NI = \{B\} \end{cases}$, suy ra B là trực tâm tam giác $AMN \Rightarrow MK \perp AN$.

Xét tứ giác $MIKN$ có $\angle MIN = \angle MKN = 90^\circ$

Suy ra tứ giác $MIKN$ nội tiếp (Tứ giác có 2 đỉnh kề cùng nhìn một cạnh dưới các góc bằng nhau).

b) Chứng minh $CM.CN = AC.BC$

Xét tam giác MBC và tam giác ANC có:

$$\angle MCB = \angle ACN = 90^\circ;$$

$$\angle CMB = \angle CAN \text{ (cùng phụ với } \angle ANM \text{)}.$$

$$\Rightarrow \Delta MBC \sim \Delta ANC \text{ (g.g)} \Rightarrow \frac{BC}{CN} = \frac{MC}{AC} \Rightarrow CM.NC = AC.BC \text{ (dpcm)}.$$

Điều phải chứng minh.

c) Gọi O là tâm đường tròn ngoại tiếp tam giác AMN . Vẽ hình bình hành $MBNE$. Gọi H là trung điểm của đoạn BE . Chứng minh rằng OH vuông góc với đường thẳng (d) và $OH = \frac{1}{2}AB$,

Tứ giác $BMEN$ là hình bình hành có H là trung điểm BE nên H đồng thời là trung điểm của MN (tính chất hình bình hành).

Ta có: $OM = ON$ suy ra tam giác OMN cân tại O .

Lại có H là trung điểm của MN , suy ra $OH \perp MN$ hay $OH \perp (d)$ (trong tam giác cân, đường trung tuyến đồng thời là đường cao).

Gọi Q là giao điểm giữa MO với đường tròn (O) ($Q \neq M$) $\Rightarrow MQ$ là đường kính của (O) .

Ta có tam giác MQN có $\begin{cases} HM = HN \text{ (cmt)} \\ QO = OM \text{ (cách vẽ)} \end{cases}$

Suy ra OH là đường trung bình của tam giác $MQN \Rightarrow OH = \frac{1}{2}QN$ (1) (tính chất đường trung bình của tam giác).

Ta có: $\angle MNQ = 90^\circ$ (góc nội tiếp chắn nửa đường tròn) $\Rightarrow MN \perp NQ$.

Mà $AB \perp MN$ (gt) $\Rightarrow AB \parallel NQ$ (từ vuông góc đến song song)

Chứng minh tương tự ta có $AQ \parallel BN$.

Suy ra tứ giác $ABNQ$ là hình bình hành (dhnb) $\Rightarrow AB = NQ$ (2)

Từ (1),(2) suy ra $OH = \frac{1}{2} AB$ (đpcm).

Bài 4 (2,0 điểm):

Cách giải:

a) Giải hệ phương trình
$$\begin{cases} x^2 + y^2 - 4x = 57 & (1) \\ |x-1|^{2021} + |x-2|^{2020} = 1 & (2) \end{cases}$$

+ Nếu $x > 2$ thì $x-1 > 1$.

$\Rightarrow |x-1|^{2021} + |x-2|^{2020} > 1 \Rightarrow$ Hệ phương trình vô nghiệm.

+ Nếu $x < 1 \Rightarrow 2-x > 1$.

$\Rightarrow |x-1|^{2021} + |x-2|^{2020} > 1 \Rightarrow$ Hệ phương trình vô nghiệm.

+ Nếu $1 < x < 2 \Leftrightarrow \begin{cases} 0 < x-1 < 1 \\ 0 < 2-x < 1 \end{cases}$

Khi đó ta có
$$\begin{cases} |x-1|^{2021} < |x-1| = x-1 \\ |x-2|^{2020} = |2-x|^{2020} < |2-x| = 2-x \end{cases}$$

$\Rightarrow |x-1|^{2021} + |x-2|^{2020} = 1 < x-1 + 2-x = 1 \Rightarrow$ Hệ phương trình vô nghiệm.

+ Nếu $x = 1$ (thỏa mãn (2)), thay vào (1) ta có $1 + y^2 - 4 = 57 \Leftrightarrow y^2 = 60 \Leftrightarrow y = \pm 2\sqrt{15}$.

+ Nếu $x = 2$ (thỏa mãn (2)), thay vào (1) ta có $4 + y^2 - 8 = 57 \Leftrightarrow y^2 = 61 \Leftrightarrow y = \pm\sqrt{61}$.

Vậy hệ phương trình đã cho có nghiệm $(x; y) \in \{(1; 2\sqrt{15}); (1; -2\sqrt{15}); (2; \sqrt{61}); (2; -\sqrt{61})\}$.

b) Cho a và b là hai số hữu tỉ. Chứng minh rằng $a\sqrt{2} + b\sqrt{3}$ cũng là số hữu tỉ thì $a = b = 0$.

Ta có $(a\sqrt{2} + b\sqrt{3})(a\sqrt{2} - b\sqrt{3}) = 2a^2 - 3b^2$.

Vì $a, b \in \mathbb{Q} \Rightarrow 2a^2 - 3b^2 \in \mathbb{Q} \Rightarrow (a\sqrt{2} + b\sqrt{3})(a\sqrt{2} - b\sqrt{3}) \in \mathbb{Q}$.

Mà $a\sqrt{2} + b\sqrt{3} \in \mathbb{Q} \Rightarrow a\sqrt{2} - b\sqrt{3} \in \mathbb{Q}$.

$$\Rightarrow \begin{cases} (a\sqrt{2} + b\sqrt{3}) + (a\sqrt{2} - b\sqrt{3}) \in \mathbb{Q} \\ (a\sqrt{2} + b\sqrt{3}) - (a\sqrt{2} - b\sqrt{3}) \in \mathbb{Q} \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2a\sqrt{2} \in \mathbb{Q} \\ 2b\sqrt{3} \in \mathbb{Q} \end{cases} \Rightarrow a = b = 0.$$

Vậy với $a, b \in \mathbb{Q}$, nếu $a\sqrt{2} + b\sqrt{3}$ cũng là số hữu tỉ thì $a = b = 0$ (đpcm).